

Nordpolen smelter hurtigt

Af Lars From

På få år er isen omkring Nordpolen skrumpet med et område på størrelse med det meste af Vesteuropa - på to år som Frankrig og Tyskland tilsammen. Ifølge forskere kan Arktis være isfrit om blot 15-20 år.

Aldrig tidligere har der været så lidt is omkring Nordpolen.

Nye målinger af isdækket omkring klodens nordligste punkt fra i går, søndag, viser, at isdækket lige nu er omkring 2,5 millioner kvadratkilometer mindre, end det i gennemsnit var i perioden 1978-2000. Isen er skrumpet med 40-45 pct.; et område på størrelse med det meste af Vesteuropa.

»Isdækket er lige nu på et ekstremt lavpunkt. I de 50 år, vi har data fra, har vi aldrig set noget lignende. Isen er blevet kraftigt reduceret de senere år, men i år er ekstremt,« fastslår lektor Leif Toudal Pedersen fra Danmark Tekniske Universitet, DTU.

Isfrit om 15-20 år

Han er blandt de personer i verden, der ved mest om havisen på verdenshavene, da han står bag en omfattende satellitovervågning af issituationen både på den nordlige og den sydlige halvkugle. Leif Toudal Pedersen peger på flere forklaringer:

»En stor del hænger sammen med den globale opvarmning, men samtidig har der i år været en overraskende kraftig strøm af is fra Sibirien via Nordpolen og ned langs Grønlands østkyst, hvor isen undervejs er smeltet. Hidtil har klimamodellerne forudsagt, at Arktis kunne være isfrit om sommeren om 30-40 år, men hvis den udvikling, som vi har set de seneste 10 år, fortsætter, tager det måske kun 15-20 år.«

2005 - et lavpunkt

Den arktiske sommer, hvor isen smelter, varer endnu cirka to uger, så isen kan nå at smelte yderligere.

2005 var det hidtidige lavpunkt med hensyn til isdækket omkring Nordpolen.

»I dag er isen næsten én million kvadratkilometer mindre,« konstaterer Leif Toudal Pedersen.

Det svarer til et område på størrelse med Frankrig og Tyskland tilsammen.

Eigil Kaas, professor i meteorologi ved Københavns Universitet, er overrasket over de nye målinger.

»Det er skræmmende, at det går så stærkt. Allerede udbredelsen i 2005 var skræmmende. Det, man ser lige nu, er vildt. Det er en bekræftelse på det, de mest ekstreme prognoser har forudsagt. Nu er det bare et spørgsmål om, hvor hurtigt det går,« mener Eigil Kaas.

I takt med at isen smelter, ser både de store rederier og olieindustrien betydelige muligheder: Drømmen om at finde olie under Nordpolen er en væsentlig del af grunden til, at Danmark lige nu kæmper med Rusland, Canada, USA og Norge om retten til Nordpolen og de råstoffer, der menes at ligge gemt her.

Hos de store rederier kigger man især på, hvordan man kan sejle fra Europa til Asien via Ishavet og ikke mindst, hvor mange kilometer og hvor megen tid man kan spare.

Kommercielle muligheder

»Der ligger helt klart et potentiale. Hvis man f.eks. skal sejle fra Rotterdam i Holland til Yokohama i Japan, er sejlruten 34 pct. kortere via Ishavet end via Suez-kanalen. Derfor kigger rederierne helt bestemt på disse muligheder,« oplyser afdelingschef Hans Henrik Petersen, Danmarks Rederiforening.

Nordvestpassagen nord om Canada til Alaska er i dag åben, mens Nordøstpassagen nord om Sibirien kan besejles af skibe, der har et isforstærket skrog.

Man behøver ikke isbryder, men kan blot sejle uden om de største isflager, forklarer Leif Toudal Pedersen